

Handlingsplan för funktionsvarierades kultur- och fritidsliv och inflytande

Typ av styrdokument	Handlingsplan
Beslutsinstans	Kommunstyrelsen
Beslutsdatum och paragraf	2022-06-02, 128
Diarienummer	2022/58–809
Datum för senaste revidering	2022-06-09
Giltighetstid	2021–2025
Dokumentansvarig funktion	Processledare, kultur- och fritidsförvaltningen
Målgrupp för dokumentet	Personer med funktionsnedsättning

Revideringar

Beslut	Diarienummer	Revidering avser
--------	--------------	------------------

Innehåll

1	Inledning	1
	1.1 Relation till andra styrdokument.....	1
2	Syfte	2
3	Mål	3
	3.1 Målområden och ansvar	3
	3.1.1 Samverkan och samarbete	3
	3.1.2 Kulturen och fritiden.....	3
	3.1.3 Deltagande och inflytande.....	3
	3.1.4 Information och kommunikation	4
	3.1.5 Tillgänglighet.....	4
	3.1.6 Kompetensförsörjning.....	4
4	Samverkan och ansvar	5
	4.1 Funkisombud.....	5
	4.2 Funkisombudens uppdrag	5
	4.2.1 Kultur- och fritidsförvaltningens funkisuppdrag	6
	4.3 Funkissamordnaren.....	7
5	Mötesplatser	8
	5.1 Funkiskonferens	8
	5.2 Övriga mötesplatser	8
6	Definitioner	9

1 Inledning

Handlingsplan för funktionsvarierades kultur- och fritidsliv och inflytande berör målgruppen personer med funktionsnedsättning, som i det här dokumentet i fortsättningen benämns *funktionsvarierade*.

Handlingsplanen ska stärka funktionsvarierades möjligheter till kvalitativa och systematiska kultur-, fritids- och inflytandeaktiviteter. Den är ett led i kommunens arbete med att stärka målgruppens hälsa och personliga utveckling såväl som dess sociala, funktionella och medborgerliga deltagande.

Handlingsplanen ombesörjes i samverkan mellan kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Mål och form för denna samverkan presenteras i dokumentet.

1.1 Relation till andra styrdokument

Internationella riktlinjer

- Agenda 2030
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Nationella lagar och riktlinjer

- Barnkonventionen
- LSS
- Skollagen
- Bibliotekslagen
- Folkhälsopolitiska mål (Folkhälsomyndigheten)

Kommunala riktlinjer

- Tjörns vision om en socialt hållbar ö med ledorden "hälsa, jämlikhet, trygghet, enkelhet, öppenhet och delaktighet för alla"
- Kulturpolitisk strategi
- Strategi för folkhälsa och social hållbarhet
- Idrottspolitisk strategi
- Barn- och ungdomsplan
- Biblioteksplan
- Handlingsplan för friluftsliv
- Handlingsplan för samordnad och stärkt barn- och ungdomskultur
- Kulturplan

2 Syfte

Handlingsplanens syfte är att stärka funktionsvarierades möjlighet till kultur-, fritids- och inflytandeaktiviteter i Tjörns kommun.

Sektorsövergripande samverkan ska stärka målgruppens personliga och sociala utveckling, inflytande och hälsa.

3 Mål

3.1 Målområden och ansvar

3.1.1 Samverkan och samarbete

Mål	Ansvar
Handlingsplanens mål och samverkansform ska vara kända och förankrade i de berörda förvaltningarna och verksamheterna.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen
Funkisnätverket (se punkt 4.1) ska vara en levande kanal för samverkan och kunskapsgenerering gällande funktionsvarierades behov av kultur-, fritids- och inflytandeaktiviteter.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen
Externa kultur- och fritidsaktörer som samarbetar med eller får medel av Tjörns kommun ska göra funktionsvarierade delaktiga och informeras om målgruppens behov.	Kultur- och fritidsförvaltningen

3.1.2 Kulturen och fritiden

Mål	Ansvar
Funktionsvarierade ska ha samma rätt till hälsa, lärande, personlig utveckling och social gemenskap som övriga grupper i samhället.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen
Funktionsvarierade ska ges kontinuerlig tillgång till föreningsaktiviteter och professionella kultur- och fritidsaktiviteter.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen

3.1.3 Deltagande och inflytande

Mål	Ansvar
Genom inflytandeaktiviteter ska funktionsvarierades sociala, funktionella och medborgerliga deltagande främjas (se punkt 6.1.7). Målet är en del i att stärka målgruppens mänskliga och demokratiska rättigheter.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen
Inför funkiskonferenser (se punkt 5.1) ska målgruppens röster tillvaratas så att de kan påverka sitt kultur- och fritidsliv.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen

3.1.4 Information och kommunikation

Mål	Ansvar
Information ska finnas tillgänglig i sådan form och språk som gör det möjligt för alla att förstå oavsett funktionsvariation.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen
Information om tillgänglighet till kultur- och fritidsaktiviteter ska i möjligaste mån finnas i kommunens alla kommunikationskanaler.	Kultur- och fritidsförvaltningen

3.1.5 Tillgänglighet

Mål	Ansvar
Alla kultur- och fritidsaktiviteter som arrangeras av eller samarrangeras med kommunen ska göras tillgängliga i möjligaste mån.	Kultur- och fritidsförvaltningen

3.1.6 Kompetensförsörjning

Mål	Ansvar
Konferenser och nätverk ska nyttjas för att ta in och överföra kunskap om funktionsvarierades situation och behov.	Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen

4 Samverkan och ansvar

Kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att:

- handlingsplanens mål utvärderas och följs upp
- målen integreras i verksamhetsplaner
- det finns funkisombud i varje verksamhet som har uppdrag kopplade till målgruppen
- funkisombud känner till denna handlingsplan, dess mål och samverkansform.

Utöver handlingsplanens mål står det varje förvaltning fritt att skapa egna mål och aktiviteter utifrån respektive förvaltningsuppdrag.

4.1 Funkisombud

Funkisombuden i förvaltningarna utgör tillsammans kommunens funkisnätverk (se punkt 5.1). Ombuden ansvarar för att handlingsplanens operativa delar – som står kopplade till målen – utförs och utvärderas, samt att samverkansformen utvecklas.

4.2 Funkisombudens uppdrag

Här följer ombudens allmänna uppdrag. Därefter beskrivs ombudens specifika uppdrag per förvaltning.

Alla ombud

- informerar kontinuerligt målgruppen om kultur- och fritidsaktivitetsutbudet i regionen och kommunen samt arbetar aktivt för att ge målgruppen inflytande i allmänhet och över sitt kultur- och fritidsliv i synnerhet
- har kontinuerlig dialog med samordnaren och funkisnätverket om målgruppens behov i allmänhet och inför, under och efter aktiviteterna i synnerhet
- deltar i funkiskonferenser
- utvärderar handlingsplanens mål och aktiviteter i samverkan.

4.2.1 Kultur- och fritidsförvaltningens funktisuppdrag

Då mycket av utföranderollen i denna samverkansform görs av kultur- och fritidsförvaltningen, har följande uppdrag för dess verksamheter och ombud formulerats.

Biblioteket

- säkerställer att funktionsvarierade får tillgång till litteratur och media enligt bibliotekslagen och övriga styrdokument
- arbetar kontinuerligt med att göra biblioteken tillgängliga
- ser till att målgruppen får tillgång till lånekort på biblioteket
- erbjuder systematiskt målgruppen litterära aktiviteter över hela året
- utbildar årligen målgruppen i MIK (medie- och informationskunnighet).

Kulturpedagogpoolen

- erbjuder funktionsvarierade aktiviteter i konstformerna musik, dans, teater, film och bild över hela året
- erbjuder målgruppen minst en aktivitet per lov (fem lov per år)
- möter systematiskt målgruppen där den befinner sig eller i Deltas mötesplatser.

Kulturskolan

- erbjuder funktionsvarierade anpassade kurser och sörjer för att målgruppen kan vara en självklar del i Kulturskolans programverksamhet.

Kultur- och fritidscentra

- erbjuder över hela året en variation av fritidsaktiviteter för funktionsvarierade, i syfte att stärka individens hälsa och välmående
- har forum för delaktighet och inflytande på livets alla områden
- har ett övergripande ansvar att inkludera och bjuda in målgruppen i sina övriga verksamheter
- har varje sommarlov minst en personal som utför aktiviteter för målgruppen och erbjuder dessutom målgruppen minst en aktivitet på övriga lov
- verkar för att förbättra tillgängligheten i de anläggningar där Kultur- och fritidscentra har verksamhet.

Allmänkultur: Evenemangskoordinatorn

- möjliggör och producerar i möjligaste mån tillgängliga arrangemang
- fungerar som funktionsvarierades språkrör i frågor som rör tillgänglighet gentemot externa evenemangsproducenter i Tjörns kommun.

Allmänskultur: Kultursamordnaren

- kartlägger kulturföreningarnas resurser och möjligheter att bedriva verksamhet för funktionsvarierade
- stöttar föreningarna i att starta upp eller förbättra sin verksamhet för målgruppen och stöttar föreningarna i att söka bidrag för detta
- fungerar som informationslänk mellan föreningarna och funkisombuden/funkissamordnaren kopplat till målgruppens behov.

Fritid: Föreningssamordnaren

- kartlägger fritidsföreningarnas resurser och möjligheter att bedriva verksamhet för funktionsvarierade
- stöttar föreningarna i att starta upp eller förbättra sin verksamhet för målgruppen och stöttar föreningarna i att söka bidrag för detta
- fungerar som informationslänk mellan föreningarna och funkisombuden/funkissamordnaren kopplat till målgruppens behov
- verkar för att förbättra tillgängligheten i och kring anläggningar som drivs av föreningslivet
- verkar för att de utemiljöer som kultur- och fritidsförvaltningen svarar för ska vara icke-diskriminerade.

4.3 Funkissamordnaren

Funkissamordnarens uppdrag är att

- stödja ombuden och verksamheterna att fullfölja sina uppdrag i denna handlingsplan
- tillsammans med ombuden regelbundet utvärdera, följa upp och utveckla aktiviteter utifrån funktionsvarierades behov och önskemål
- upprätta, utveckla och kommunicera gemensamma rutiner som gör samverkan smidig och effektiv för alla parter
- kalla till årliga konferenser, där planeringen görs i samverkan med ombud och målgrupp
- årligen informera förvaltningarnas ledningsgrupper gällande handlingsplanen och samverkansformens utveckling.

5 Mötesplatser

5.1 Funkiskonferens

Förutom den regelbundna kontakten ombuden emellan kopplat till planering, genomförande och uppföljning av aktiviteter, träffas ombuden två gånger per år på så kallade funkiskonferenser.

Konferenserna är till för

- årsplanering
- utvärdering och uppföljning av mål och aktiviteter
- kompetensförsörjning
- idégenerering
- vidareutveckling.

5.2 Övriga mötesplatser

Samordnare och ombud skapar i övrigt de mötesplatser (digitala som fysiska) de anser nödvändiga för att uppnå en effektiv, kvalitativ och främjande samverkan mellan förvaltningarna.

6 Definitioner

Att sätta namn på grupper i samhället är alltid problematiskt. För en del är begreppet funktionsnedsättning nedsättande, för andra är begreppet funktionsvariation alltför otydligt och förminskande.

Denna handlingsplan använder begreppet funktionsnedsättning i relation till lagstyrd verksamhet. I övrigt används begreppet funktionsvariation. I båda fallen åsyftas i första hand de individer som diagnosticerats med en funktionsnedsättning och befinner sig i kommunens olika verksamheter med LSS-stöd.

Begreppsförklaringarna nedan finns med för att åstadkomma en kommungemensam terminologi och förståelse. Definitionerna är sammanställda från Socialstyrelsens termbank, Funktionsrätt Sverige, Myndigheten för delaktighet samt Institutet för hälsa och välfärd.

Funktionsnedsättning

En funktionsnedsättning är en fysisk, psykisk eller intellektuell nedsatt förmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur. Begreppet härrör således till den nedsattes egen kroppsfunction jämfört med en frisk individs.

Funktionsvariation

Funktionsvariation är en värdeneutral beskrivning av människors olika fysiska, psykiska eller kognitiva förmåga.

Funktionstillstånd

Funktionstillstånd beskriver tillståndet hos en persons kroppsfunctioner och kroppsstrukturer samt förmåga till aktivitet och delaktighet.

Funktionshinder

Funktionshinder finns i den fysiska miljön eller i mötet med andra människor. Funktionshinder är den begränsning som en person med funktionsnedsättning upplever i relation till omgivningen. Det handlar framför allt om bristande tillgänglighet i det dagliga livet och bristande delaktighet i arbetslivet, i sociala relationer, i fritids- och kulturaktiviteter, i utbildning och i demokratiska processer.

Funktionsrätt

Varje människa har rätt till självbestämmande och full delaktighet i samhällslivets alla delar. Det grundar sig i mänskliga rättigheter och förtydligas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna rätt ryms inom begreppet funktionsrätt.

Funktionsrättsbegreppet ger därmed en tredje, tillkommande dimension. Det handlar om individens rättigheter i olika samhällssituationer. Fokus flyttas från funktionsnedsättning (kropp) och funktionshinder (miljö) till principen om mänskliga rättigheter och ett universellt utformat samhälle (rättighet).

Begreppet kan användas både i dagligt tal, relaterat till en enskild vardaglig situation, och i ett politiskt sammanhang för att beskriva den gemensamma rätten för olika grupper.

Delaktighet

Delaktighet förutsätter att personen

- har tillgång till tillräckliga materiella resurser
- är **aktör** i beslut som rör hens liv
- har socialt betydelsefulla relationer och är medlem i olika grupper.

Delaktighet innebär att man är och agerar som en medlem i en gemenskap och upplever att man tillhör denna. Delaktighet uppstår i samspel mellan individen och gemenskapen.

Deltagande

Begreppet deltagande används allmänt i diskussioner om medborgarnas demokratiska roll. Det kan delas in i tre dimensioner:

- Socialt deltagande, där deltagande endast är möjligt då flera personer deltar
- Funktionellt deltagande, där deltagandet främst handlar om aktiv verksamhet
- Medborgerligt deltagande, som innebär möjligheten att sköta gemensamma ärenden genom sitt deltagande.

Deltagande är jämfört med delaktighet mer konkret kopplat till medborgarnas rättigheter och skyldigheter i beslut som rör dem själva och deras närmaste omgivning. Deltagande och delaktighet är nära sammankopplade. Känslan av samhörighet utgör grunden för deltagande.

Tillgänglighet

Tillgänglighet handlar om hur samhället utformas. Ett tillgängligt samhälle är utformat så att så många som möjligt kan använda och ta del av det.

Det handlar om att kunna ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig runt i samhället. Det innebär också att få tillgång till information och kommunikation samt att kunna använda produkter och tjänster. Men det handlar även om att möta och förändra hindrande attityder, så att så stor delaktighet och självständighet som möjligt kan uppnås, oavsett funktionsnedsättning, könsidentitet, sexuell identitet, ålder, etnicitet, härkomst, språk, matkultur, allergier etcetera.